

Årsrapport 2013

Flerkulturelt kunnskaps og kompetansesenter

Forsidefoto

Øverst: Fra innspillingen av musikkvideoen *En verden på spill*. Foto: David Berget

Nederst: Fra utstillingen *En verden på spill*. Foto: Flemming Leitop - Experimentarium

Innhold

SAMMENDRAG	4
EN VERDEN PÅ SPILL	5
KORT OM UTSTILLINGEN OG PROSJEKTET.....	5
FINANSIERING	6
REGIONALT DKS TILBUD	7
PROSESS	7
FOR- OG ETTERARBEID	8
EVALUERINGSVERKTØY VIA QUESTBACK	9
KOMPETANSEHEVING OG HOSPITERINGSPROSJEKT.....	9
BESØKSTALL OG ORGANISERING	10
DELPROSJEKTET - INKLUDERING OG MEDVIRKNING I EN VERDEN PÅ SPILL	11
ÅPNINGSARRANGEMENT – EN VERDEN PÅ SPILL - LØRDAG 7. SEPTEMBER.....	13
FELLESSEMINAR – MUSEENE I HEDMARK OG OPPLAND – MUSEER I EN VERDEN PÅ SPILL.....	13
VIETMARK	14
MED DRAGER PÅ TIMEPLANEN - DKS PROSJEKTET DRAGEDANS.....	14
OPPSUMMERING	14
IF YOU WANT TO SING OUT, SING OUT!	15
KONKLUSJON OG MULIGHETER FOR VIDerefØRING	16
SVAHKEN SIJTE.....	17
NOWRUZ ARRANGEMENT 2013.....	18
INTERREG – NY I INDRE SKANDINAVIA.....	18
NETTVERK OG FORUM	19
FORUM FOR FORSKNING OG KUNNSKAPSPRODUKSJON – HEDMARK FYLKESMUSEUM.....	19
MANGFOLDSNETTVERKET	20
SPOR PÅ STEDET.....	20
REKRUTTERINGSPROSJEKTET – EVALUERINGSRAPPORT	22
FORSKNINGSPROSJEKT UNDER UTVIKLING.....	22
FAGUTVALG I NORSK KULTURRÅD – MEDVIRKNING OG INKLUDERING	23
MEDVIRKNINGSSEMINAR - NINA SIMON.....	23
PROSJEKT- OG IDEUTVIKLINGSSEMINAR - PAUL TYLER.....	24
VEDLEGG 1 – INFORMASJONSFLYER – EN VERDEN PÅ SPILL	25
VEDLEGG 2 – OPPSLAG OVER SAMARBEIDSPARTNERE – EN VERDEN PÅ SPILL.....	26
VEDLEGG 3 - BEHOVSKRIVELSE FOR DKS-UTVIKLINGSGRUPPE – EN VERDEN PÅ SPILL	27
VEDLEGG 4 – LÆRERVEILEDNING 7.-10. TRINN.....	28
VEDLEGG 5 – ÅPNING AV EN VERDEN PÅ SPILL – INVITASJON OG BILDER.....	30
VEDLEGG 6 – PROGRAM FELLESSEMINAR – MUSEENE I HEDMARK OG OPPLAND.....	32
VEDLEGG 7 – VIETNAMESISK DRAGEDANS - INVITASJON TIL SKOLENE.....	33
VEDLEGG 8 - INVITASJON – NETTLANSERING AV SING OUT!	35
VEDLEGG 9 – BILDER FRA SVAHKEN SIJTE VIST VED NASJONALPARKINFOEN I ELGÅ	36
VEDLEGG 10 – ARTIKKELSKISSE - FOLKEMUSEENE OG DEN FLERKULTURELLE VIRKELIGHETEN.....	37
VEDLEGG 11 – PROSJEKTSKISSE - 1814-MARKERING PÅ GLOMDALSMUSEET- MUSEUMSFAGLIG SEMINAR OM FRILUFTSMUSEA	38
VEDLEGG 12 – PROSJEKTSKISSE: EN BIT NORSK KULTURARV FORMIDLET AV MINORITETENE	39

SAMMENDRAG

Året 2013 var preget av prosjektarbeid knyttet til formidling. *En verden på spill* er det klart største enkeltprosjektet som det flerkulturelle senteret har initiert. Første halvdel av 2013 ble brukt til utvikling av prosjektet mens andre halvdel så utstillingen og formidlingsprogrammet i aksjon for 1476 skoleelever i Hedmark. Våren 2014 vil se et langt høyere antall skolebesøk gjennom forhåndsbestillinger. Til forskjell fra tidligere prosjekter innebar *En verden på spill* et bredt samarbeid med et stort antall ansatte fra flere avdelinger i Hedmark fylkesmuseum A/S. Prosjektet har hatt et internasjonalt fokus rettet ut over verden, men har samtidig klart å engasjere en lokal flerkulturell befolkning gjennom delprosjektet *Medvirkning og inkludering i en verden på spill*. Dette viser at det er mulig å bruke internasjonalt engasjement som inngang til å dokumentere og formidle lokalbefolkning med flerkulturell bakgrunn. Prosjektet har medført mye utvikling og erfaring med formidlingsmetoder som for Glomdalsmuseet ikke er benyttet før, da spesielt vitensenterpedagogikk. Vi mener dette og de samarbeidspartnerne som prosjektet har knyttet til seg vil komme til nytte ved utvikling av fremtidige flerkulturelle formidlingstilbud ved museet. Erfaringene har av den grunn fått rikelig plass i denne rapporten.

Samtidig med et hektisk år er det flerkulturelle senteret stolte over å ha fullført VIETMARK prosjektet. Hele 720 elever fra seks ulike skoler spredt over hele Hedmark har fått oppleve et unikt opplegg med vietnamesisk dragedans, formidlet av Vietnamesisk kunst- og kulturforening sammen med forteller Ann-Elin Lium. Dette var mulig takket være regionale DKS midler fra Hedmark Fylkeskommune.

2013 så også slutføringen av prosjektet *If you want to sing out, sing out!*, støttet av Norsk Kulturråd, Hedmark fylkeskommune og Høgskolen i Hedmark. Verdifulle erfaringer herfra er knyttet til brukergenert digitalt innhold, en aktuell fremtidig modell for det flerkulturelle senteret.

Glomdalsmuseet har opprettholdt kontakt til Rørosmuseet og den sør-samiske befolkningen i Hedmark gjennom prosjektet Svahken Sijte. Bildesamlingen på 916 opptak utgjør et unikt materiale, som har behov for mer informasjon og kontekstualisering. Et lite utvalg av bildene vises fra 2013 ved Nasjonalparkinfoen i Elgå, mens det er et pågående prosjekt å registrere detaljert og relevant informasjon til bildene, i samarbeid med Rørosmuseet og den sør-samiske befolkningen.

For å holde seg oppdatert ser Glomdalsmuseet fortsatt stort utbytte i å delta i *Mangfoldsnettverket*, samt Norsk Kulturråds *Fagutvalg for medvirkning og inkludering*. Høsten 2013 ble det klart at konservator Sigurd Nielsen går ut i 3-årig permisjon for å ta doktorsgradsutdanning ved Geografisk institutt - NTNU med oppstart 1.1.2014. Prosjektet har tittelen *Justice and Participation in A world at stake* og innebærer forskning på *En verden på spill* som formidlingstiltak. Sigurd Nielsen vil holde kontakt med museet i perioden, blant annet gjennom *Fagutvalget for medvirkning og inkludering*, og Hedmark fylkesmuseums *Forum for forskning og formidling*. Som vikar ble Christine Furuberg ansatt som fagkonsulent med 3 års varighet med oppstart 1.3.2013, og vil ivareta museets rolle i Mangfoldsnettverket.

12.08.2014

Sigurd Solhaug Nielsen, Flerkulturelt kunnskaps og kompetansesenter.

EN VERDEN PÅ SPILL

Arbeidet med *En verden på spill*-prosjektet ble påbegynt så tidlig som våren 2011, men fikk en mer formell organisering da det ble etablert en prosjektgruppe høsten 2012. En verden på spill (EVPS) ble definert som et felles prosjekt for Hedmark fylkesmuseum og kunne dermed omtales som det største formidlingstiltaket i fylkesmuseets regi. Fordi prosjektet fikk bred forankring ble det også valgt en prosjektmodell som sto i forhold til organisasjonen ved Hedmark fylkesmuseum.

Prosjekteier - HFM ved administrerende direktør Harald Jacobsen

Prosjektansvarlig - avdelingsdirektør Jan Hoff Jørgensen

EVPS prosjektgruppe:

Sigurd Nielsen – Glomdalsmuseet – Prosjektleder

Laila Bækkevold – Glomdalsmuseet

Hilde Joramo – Glomdalsmuseet

Ola Mørkhagen – Glomdalsmuseet

Magnus Sempler Holte – Domkirkeodden

Bjørn Erik Skaug - Norsk Skogmuseum

Tone Otterstad – HFM Administrasjon

EVPS referansegruppe

Forum for publikum og formidling ved avdelingsdirektør Magne Rugsveen (Domkirkeodden)

KORT OM UTSTILLINGEN OG PROSJEKTET

EVPS er en utstilling produsert av Jærmuseet og Experimentarium. Utstillingen tar utgangspunkt i FNs 8 utviklingsmål (også kalt tusenårsmålene), for en mer rettferdig fordeling av jordens ressurser. EVPS er basert på vitensenterpedagogiske metoder med interaktive installasjoner. Publikum aktiveres gjennom at de selv er brikker i utstillingsrommet, som er utformet som en 250 kvm stor spilleflate. EVPS vises ved Glomdalsmuseet høsten 2013 – våren 2014, med mulighet for forlengelse til og med høsten 2014. Målgruppen er skoler i Hedmark fylke, fra grunnskole til videregående nivå.

Prosjektets overordnede målsetning har vært utadrettet:

- Formidle FNs tusenårsmål før og etter 2015.
- Bevisstgjøre barn og unge om deres ansvar i et globalisert samfunn.
- Motivere og inspirere til individuell handling for en mer rettferdig fordeling av verdens goder.

På grunn av prosjektets omfang og nyskapende karakter satte prosjektet i gang flere prosesser som kan karakteriseres som interne delmål. Disse har utgjort en stor del av prosjektgruppens daglige arbeid for oppnå prosjektets overordnede målsetning:

- Prosjektfinansiering
- Videreutvikle EVPS som et regionalt DKS-tilbud med for- og etterarbeid
- Etablere og drifte nettside med skolene som hovedmålgruppe
- Rekruttere større antall skolebesøk i samarbeid med skoler, rektorer, DKS-koordinatorer, kulturkontakter og kultursjefer.
- Kompetanseheving, og hospiteringsordning for formidlere i Hedmark fylkesmuseum

- Medvirknings og inkluderingsprosjekt – Musikkvideoprosjekt
- Videreutvikle bestillingsrutiner via Questback
- Utvikle og drifte evalueringsrutine av skoletilbud via Questback
- Arrangere åpent fagseminar i forlengelse av EVPS' tematikk

Sett i lys av flerkulturelt senters arbeid med kulturelt mangfold har en av hovedgrunnene til å satse på prosjektet vært knyttet til potensialet for bygging av kompetanse i organisasjonen, samt bidra til å etablere en mer systematisk og god allianse til skolenes bruk av tilbud fra museet. Det tematiske fokuset i EVPS er knyttet til internasjonal solidaritet, miljø- og utvikling, globalisering, urettferdig fordeling. Samtidig har prosjektet generert samarbeid og fokus på miljøer med minoritetsbakgrunn i lokalregionen.

FINANSIERING

Av utgifter kalkulerte prosjektet med om lag 2.000.000,- kroner for gjennomføring av hele prosjektet inkludert personalkostnader. Tallet gjenspeiler omfanget på prosjektet og er grovt regnet. Cirka 1 million kroner var knyttet til tekniske utgifter ved utstillingen (leie, transport, oppgraderinger, noe bygging av moduler og komponenter) samt videreutvikling av skoletilbudet (deriblant kjøp av konsulenttjenester, og materiell). Den andre millionen er en beregning på personalkostnader fra egen organisasjon knyttet til utviklingsarbeidet, drift, og bemanning av utstillingen med formidlere.

Iløpet av perioden 2012 til og med juni 2013 ble det sendt søknader til følgende instanser: Hedmark Fylkeskommune - generelle kulturmidler, Hedmark Fylkeskommune – Den kulturelle skolesekken regional pott, Elverum kommune, Norsk Kulturråd (2 søknader), Fritt ord, Norad, Rotary, Sparebanken Hedmark, Norsk Tipping, Gjensidigestiftelsen, Wurth Norge, Den naturlige skolesekken - Naturfagssenteret/DirNat, Reitangruppen, Norgesgruppen ASA, LO i Hedmark, Hedmark Trafikk og Skagenfondene. I noen tilfeller er det søkt om tjenester slik som transport fra Hedmark Trafikk. Søknadene er resultatet fra en omfattende liste der alle mulige søknadskilder ble utredet.

Resultatet fra søknadene ga prosjektet en bærekraftig økonomi i løpet av juni 2013 støttet av midler fra egen virksomhet. Ved november 2013 lå prosjektrengskapet an til å gå i null (beregnet med prosjektavslutning våren 2014). Det største bidraget kom fra Sparebanken Hedmark og ga inntekter på 50,- per elev, inntil 10.000 elever, med andre ord 500.000,- (faktureres etterskuddsvis pr måned).

En sunn økonomi gjorde at EVPS kunne tilbys gratis til alle skoler i Hedmark. Informasjon om tilbudet ble distribuert til elektronisk 28. mai 2013 til alle kommuner i Hedmark, herunder, videregående skoler, kulturkontakter i videregående skoler, skolesjefer i grunnskolen, grunnskoler, kulturkontakter i grunnskolene, rektorer i grunnskolene, DKS kontakter i kommunene. I tillegg ble det distribuert fysisk materiell og plakater til tilstøtende kommuner rundt Elverum. Se vedlegg 1 – *informasjonsflyer*.

Alle samarbeidspartnere i prosjektet ble synliggjort på ulike måter enten gjennom trykksaker eller via formidling i sosiale medier. En samlet oversikt ble likevel laget og montert ved inngangen til utstillingsarealet. Se vedlegg 2 – *oppslag over samarbeidspartnere*.

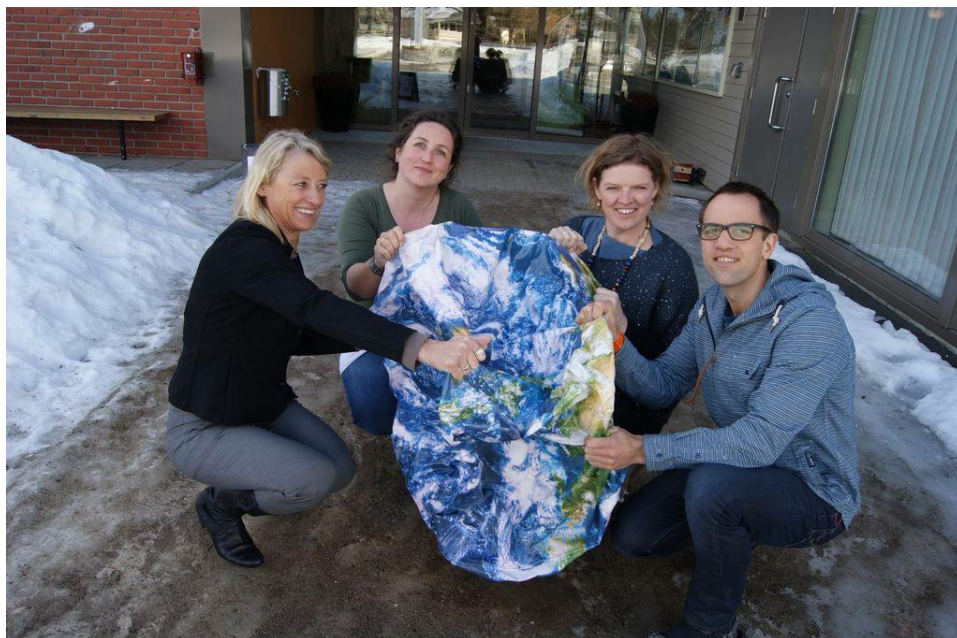
REGIONALT DKS TILBUD

Fylkesmuseets variant av formidlingstilbudet skulle inkludere et oppfølgingsopplegg lokalt utviklet ved avdeling Glomdalsmuseet. Tilbudet skulle dermed bestå av et museumsbesøk med varighet på cirka 2 timer; besøk i utstillingen på 45 minutt, samt et oppfølgingsopplegg på inntil 75 minutt. DKS tilbudet henvendte seg til store deler av grunnskolen (3.-10. trinn) med et eget opplegg tilpasset målgruppene barnetrinnet (3.-4. trinn), mellomtrinnet (5.-7. trinn) og ungdomstrinnet (8.-10 trinn). Hedmark fylkeskommune bevilget 150.000,- kr til dette.

Målet med oppfølgingsopplegget er å videreføre erfaringene klassen gjorde i selve utstillingen og gjennom en dialogbasert formidling ansvarliggjøre elevene og klassen. Ut fra klassens egne forutsetninger skulle museets formidler lede dem fram til et felles verdibudskap og standpunkt i forhold til tematikken som illustreres i EVPS. Resultatene fra hver klasse skulle dokumenteres i form av en tekst, bilde, eller annet uttrykk og videreformidles fysisk på museet, men også kommuniseres videre på nett. Målet var at selve utstillingsperioden ville generere elevbidrag som i seg selv er severdig for andre som besøker museet eller for de som observerer prosjektet via nettet.

PROSESS

Det ble nedsatt en egen utviklingskomite for å utvikle og kvalitetssikre det to timers tilbudet ved museet. Utviklingskomiteen ble ledet av Else Østergaard (frilansarbeider med bakgrunn fra bistandsprosjekter og utenlandsoppdrag), Camilla Kippersund (Kulturprodusent), Laila Bækkevold (leder av seksjon for publikum og formidling – avd Glomdalsmusseet), Sigurd Nielsen (Konservator ved Flerkulturelt kunnskaps- og kompetansesenter og prosjektleder for 'En verden på spill'). Gruppen startet sitt arbeid gjennom et heldags seminar ved Experimentarium i København med leksjoner og foredrag om vitensenterpedagogisk arbeid.

Utviklingskomiteen for den kulturelle skolesekken ledes av Else Østergaard (frilansarbeider med bakgrunn fra bistandsprosjekter og utenlandsoppdrag), Camilla Kippersund (Kulturprodusent), Laila Bækkevold (leder av seksjon for publikum og formidling – avd Glomdalsmusseet), Sigurd Nielsen (Konservator ved Flerkulturelt kunnskaps- og kompetansesenter og prosjektleder for En verden på spill).

Gruppen avholdt fire heldags seminar ved Glomdalsmuseet for å slutføre utviklingsarbeidet. I tillegg til møtedagene jobbet komiteen cirka fem hele dager selvstendig.

Se vedlegg 3 – *Behovsbeskrivelse for DKS-utviklingsgruppe.*

FOR- OG ETTERARBEID

DKS tilbudet lanserte forslag til forarbeid og etterarbeid til lærerne. Tematikken er tverrfaglig og koblinger kan gjøres til fagene samfunnsfag, religion, livssyn og etikk, naturfag. DKS-produksjonen gir lærerne noen konkrete forslag til å introdusere emnet i sine fag. For de yngste målgruppene var oppgavene mer konkrete, mens det i større grad ble lagt opp til diskusjon og refleksjon hos de eldre.

Honorar for eksterne bidrag (Østergaard og Kippersund) ble berammet til 50.000,- kroner. Øvrige midler fra den regionale DKS-potten ble kanalisert til gjennomføring/formidling og skulle sikre størst mulig deltagelse fra grunnskolene i Hedmark.

Se vedlegg 4 - *lærerveiledning for 7.-10. trinn.*

NETTSIDE OG SOSIALE MEDIER - WWW.ENVERDENPASPILL.NO

En nettside ble etablert som kommunikasjonskilde med lærere og skoleverket som primærmålgruppe. Her ble all informasjon om utstillingen og formidlingsopplegget lagt ut. For - og etterarbeid kunne lastes ned som PDF- filer, og lærerne kunne sende påmelding via et eget skjema. Et vesentlig punkt var delingen av resultatene fra skoleopplegget som innebar en avstemming på de kommende tusenårsmålene etter 2015, samt bilde av hver klasse. Dette ble oppdatert kontinuerlig etter hver uke for at skoleverket kunne følge med på utviklingen, og som en offentliggjøring av klassenes standpunkt:

Figur: utdrag fra klassenes avstemming på www.enverdenpaspill.no. Helsetjenester og utdanning er et høyt prioritert valg hos mange av klassene.

Statistikken i figuren gjengir 8 av de 16 mulige tusenårsmålene der hver klasse blir enig om sin prioritering etter en demokratisk prosess. Hver klasse representerer én stemme. Det endelige resultatet videreformidles til omverden etter endt utstillingsperiode. Avstemmingen er basert på og oversatt til norsk fra FNs My World kampanje (www.myworld2015.org), en av flere kampanjer som skal hente innspill fra verdens befolkning mot utviklingen av tusenårsmålene etter 2015.

Resultatet og bilder fra hver klasse kan sees under lenken MIN VERDEN:

<http://www.enverdenpaspill.no/#!page2/cjg9>

I tråd med nettsatsningen ble det opprettet flere tematiske kanaler i sosiale medier:

- Facebook event: En verden på spill
- Flickr fotoalbum: En verden på spill
<https://www.flickr.com/photos/95376369@N06/sets/72157634456193297/>
- YouTube spilleliste: En verden på spill
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLcPyfg51HLBlg9MDAcwVFk0hHAXWWtffA>

EVALUERINGSVERKTØY VIA QUESTBACK

Prosjektet utviklet og satte i verk en modell for evalueringsverktøy som potensielt kan overføres til senere formidlingsprosjekt. Evalueringen var basert på respons fra lærerne. Ved besøk på museet ble lærernes epostadresser registrert. I løpet av samme uken ble det sendt ut et evalueringsskjema via epost laget i evalueringsverktøyet Questback. Svarprosenten på dette var svært høy og tilbakemeldingene generelt gode. Verktøyet vil være svært egnet som evaluering på faste eller gjentakende formidlingstilbud, for å få tilbakemelding på praktiske eller faglige forhold som kan forbedres. De siste tilbakemeldingene vil være registrert i slutten av juni 2013.

KOMPETANSEHEVING OG HOSPITERINGSPROSJEKT

I perioden for formidling skulle skolene/publikum møte fast ansatte formidlere fra følgende avdelinger ved Hedmark fylkesmuseum (Glomdalsmuseet, Domkirkeodden/Hedmarksmuseet, samt Kvinnemuseet / Museene i Glåmdal).

I august måned ble en egen opplæring gitt av eierne av utstillingen til Glomdalsmuseet. Jærmuseets Helene Larsen tilbrakte en dag sammen med Laila Bækkevold, Anne Kathrine Bakstad, og Sigurd Nielsen. For alle øvrige formidlere ble det avholdt to hele dager med felles opplæring i EVPS 9.-10. september. Se foto på neste side:

Bak fra venstre: Line Gråberget (Glomdalsmuseet), Line Trøøyen (Glomdalsmuseet), Camilla Kippersund (Kulturprodusent), FN-sambandets representant, Mona Holm (Kvinnemuseet – Museene i Glåmdal), Knut Ola Storbråten (Kvinnemuseet – Museene i Glåmdal), Anne Kathrine Bakstad (Glomdalsmuseet), Stein Tore Andersen (Norsk Skogmuseum), Ann-Elin Lium (kulturprodusent) Kjetil Rjukan (Norsk Skogmuseum). Foran fra venstre: Ingun Aastebøl (Kvinnemuseet – Museene i Glåmdal), Ranveig Helene Nordbryhn (Domkirkeodden), Sigurd Nielsen (Glomdalsmuseet), Asbjørg Vestli (Domkirkeodden), Grethe Holte (Glomdalsmuseet). Foto: Laila Bækkevold – Glomdalsmuseet

I uke 40, 42, 43, 44, og uke 46 jobbet Domkirkeoddens formidlere Ranveig H. Nordbryhn, og Asbjørg Vestli som formidlere i *En verden på spill*. De konsentrerte seg om elevmassen fra Stange kommune.

BESØKSTALL OG ORGANISERING

1476 elever besøkte 'En verden på spill' i løpet av perioden uke 38 – uke 47. Kapasiteten ble beregnet til tre visninger pr dag på tirsdag, onsdag, torsdag. Hver visning tok maks 28 elever.

Besøkstallet reflekterer i hovedsak intensjonsavtalene som var inngått våren 2013 på forhånd med DKS-koordinator i Stange kommune. Disse skolene besøkte En verden på spill høsten 2013: Ottestad ungdomskole, Stange ungdomskole, Nordhagen skole, Romedal ungdomskole, Tangen skole, Ullern skole, Espa skole og barnehage, Åsbygda skole, Breidablikk skole, Arstad skole, Stange skole, Vallset skole, Hoberg skole, Hovin skole, Våler ungdomsskole, Elverum folkehøgskole og Elverum videregående skole.

Tilbudet var gratis for skolene å delta på, men prosjektet klarte ikke å finansiere busstransport, som naturlig nok er en stor begrensning de fleste enkeltskoler. Avtalene med Stange og Elverum kommune innebar en lokal finansiering av buss fra den lokale DKS-potten. Det var lite besøk fra lokale skoler i Elverum i denne perioden, fordi avtalen med Elverum kommune kanaliserte alle elever i grunnskolen fra 4.-10. trinn til besøk i løpet av våren 2014. Dette var balansert opp mot andre DKS-tilbud som skolene skulle gjennom. Høsten 2013 hadde utstillingen en del ledig kapasitet, samtidig

som museet hadde liten tid til rådighet for å drive informasjon og markedsføring til skoler og lærere, og eventuelt finansieringsarbeid. Nært samarbeid med DKS-kontakter med disponible midler og delvis kommunenes kultursjefer, og eventuelt skolesjefer, er avgjørende for å garantere besøk til enkelttiltak som EVPS.

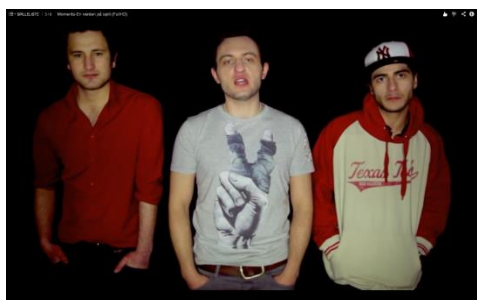
Senere skulle derimot tiltaket vise seg å bli svært populært for lokale skoler og dermed lokalbefolkningen som brukte utstillingen aktivt i helgene, men det var først etter at en god del av disse hadde opplevd utstillingen på egenhånd.

DELPROSJEKTET - INKLUDERING OG MEDVIRKNING I EN VERDEN PÅ SPILL

Parallellt med utviklingen av En verden på spill mottok Glomdalsmuseet støtte fra Norsk Kulturråd for å teste ut samarbeid med nye målgrupper. Med bakgrunn fra tematikken i En verden på spill – falt valget på en lokalt basert rap-gruppe Moments som hadde etablert bred kontaktflate til ungdomsmiljøet i Elverum med flerkulturell bakgrunn.

Prosjektet tok sikte på å lage tre videoproduksjoner der Glomdalsmuseet var produsent og Moments samvirket med lokale ungdommer. Resultatet ble tre filmer som ble benyttet til å fronte En verden på spill i ulike sammenhenger:

Film 1 - Moments-En verden på spill (FullHD)

- 3:30 Tematisk musikkvideo
- lastet opp på Glomdalsmuseets YouTube kanal
- Vises til skolegrupper som besøker utstillingen En verden på spill

<http://www.youtube.com/watch?v=mPSYuz8Adxo&list=PLcPyfg51HLBg9MDAcwVFk0hHAXWWtffA>

Film 2 - Moments-En Verden På Spill (Bak Kulissene)

- 10 minutter dokumentar
- lastet opp på Glomdalsmuseets YouTube kanal
- Vises til enkelte skolegrupper som besøker utstillingen En verden på spill

<http://www.youtube.com/watch?v=V7MmvPskKtK&list=PLcPyfg51HLBg9MDAcwVFk0hHAXWWtffA>

Film 3 - Kinokampanje - En verden på spill (1280x720)

- 30 sekunder kinokampanje
- lastet opp på Glomdalsmuseets YouTube kanal
- vist på lokale kinoer i Hedmark

<http://www.youtube.com/watch?v=cRTRMD9J1e4&list=PLcPyfg51HLBlg9MDAcwVFk0hHAXWWtffA>

Musikkvideoen ble lansert på Volumfestivalen sommeren 2013 som et samarbeid mellom Glomdalsmuseet og Moments. Videoen ble vist for publikum og sangen ble spilt live for publikummere på festivalen.

Den 30 sekunder lange kinokampanjen fikk visningstid i kategorien «lokal reklame» på kinoer i Hamar, Kongsvinger, Elverum, og Tynset (høsten 2013 – våren 2014). Kampanjen ble kjøpt til rabattert pris fra Mediadirect Norge. I kampanjen ble et utsnitt av ungdommenes utsagn redigert til en kort presentasjon og avsluttet med referanse til prosjektet: www.enverdenpaspill.no – Hedmark fylkesmuseum.

Gjennom dette prosjektet fikk Glomdalsmuseet prøvd ut helt nye samarbeids og formidlingsformer. Museet fikk også prøvd ut kinoformatet som en ny formidlingskanal i kampanjeformat.

Den fullstendige rapporten fra delprosjektet er tilgjengelig på Glomdalsmuseets nettsider:

http://www.glomdalsmuseet.no/wp-content/uploads/2013/12/2013.11.25_Rapport_medvirkningoginkludering_norskkulturr%C3%A5d.pdf

ÅPNINGSARRANGEMENT – EN VERDEN PÅ SPILL - LØRDAG 7. SEPTEMBER

En verden på spill ble åpnet 7. september kl 13 med Leo Ajkic og U-landslaget som hovedattraksjon. Arrangementet trakk cirka 150 personer og hadde en åpen offisiell del og en lukket del. Det offisielle programmet besto av en blanding av konsert, sceneprogram, og filmopptak. Spesielt inviterte gjester deltok i testing og filmopptak av utstillingen under den lukkede delen. Disse var ordfører i Elverum Erik Hanstad med representanter fra Elverum Formannskap, Elverum Håndball Herrer, Changemaker Hamar og Leo & U-landslaget.

Filmen fra åpningsarrangementet er lagt ut på YouTube:

Leo & U-landslaget tester EN VERDEN PÅ SPILL

http://youtu.be/OPYeHeN_Pkw?list=PLcPyfg51HLBlg9MDAcwVFk0hHAXWWtffa

Et utvalg bilder fra åpningsarrangementet er lagt ut på Flickr:

<http://www.flickr.com/photos/95376369@N06/sets/72157636115815774/>

Invitasjon til åpningsarrangement samt et utvalg bilder kan sees i vedlegg 5.

FELLESSEMINAR – MUSEENE I HEDMARK OG OPPLAND – MUSEER I EN VERDEN PÅ SPILL

På bakgrunn av EVPS ble museene i Hedmark og Oppland sin årlige samling lagt til Glomdalsmuseet den 29. oktober 2013. Seminaret inviterte påmeldte til å prøve ut utstillingen som deltagere, og inneholdt faglige innlegg med fokus på museenes samfunnsansvar. Det ble lagt vekt på hvordan museene kan ha et fortrinn med sin formidling i å belyse tematikk som er potensielt sammensatt og konfliktfylt. Seminaret var i regi av *Forum for publikum og formidling* som ledes av Magne Rugsveen – avdelingsdirektør ved Domkirkeodden. Seminaret tiltrakk over 50 deltagere fra museer i hele distriktet, og enkelte institusjoner og personer utenfor dette.

Powerpoint-presentasjoner fra seminaret er lagt ut i sin helhet på www.enverdenpaspill.no:

<http://www.enverdenpaspill.no/#!seminarpresentasjoner---museen/cykh>

Hovedtaler var Per-Edvin Persson, tidligere direktør ved Heureka- Finlands nasjonale vitensenter.

Filmen er tatt opp og redigert av fotomedarbeider Johnny Thorkildsen – Glomdalsmuseet, i samarbeid med konservator Sigurd Nielsen.

Foredraget med tittelen *Samhallspåverkan av museer och science centers* er lagt ut i sin helhet på YouTube: <http://youtu.be/c5MDDVjd7T4>

Fullstendig program for seminaret kan sees i vedlegg 6.

VIETMARK

VIETMARK er et treårig prosjekt med Hedmark fylkeskommune som prosjekteier, og med Glomdalsmuseet som utøvende institusjon. Mostafa Pourbayat ved Hedmark Fylkeskommune er prosjektleder, og Sigurd Nielsen ved Glomdalsmuseet har vært prosjektkoordinator. Milepæler i i prosjektet ble delvis oppnådd i 2012 da utstillingen VIETMARK ble åpnet på Glomdalsmuseet 24. oktober (se årsrapport for 2012). Hovedfokus i 2013 har ligget på gjennomføringen av DKS prosjektet der målet har vært å formidle dragedans til mellomtrinnet til skoler spredt i hele Hedmark.

MED DRAGER PÅ TIMEPLANEN - DKS PROSJEKTET DRAGEDANS

En ny dragedansgruppe ble etablert våren 2013. 23. mai ble det gjennomført et koordineringsmøte på fylkeshuset med prosjektleder Mostafa Pourbayat, prosjektkoordinator Sigurd Nielsen, Tam Khac Le fra Vietnamesisk kunst- og kulturförening og Thanh Duc Hong – faglig leder for dansegruppen. Antallet forestillinger ble nedjustert på bakgrunn av at noe tid og penger allerede var brukt i tidligere runder. Glomdalsmuseet koordinerte aktiviteter og kalendere og tidspunkter mellom dragedansgruppen, forteller Ann-Elin Lium, og skolene for å få forestillingene gjennomført innen fristen 15. september. En ny turne ble satt opp juni 2013 og avtaler inngått med skolene (se vedlegg – tilbudskriv til skolene).

Turneplan:

- Mandag 2. september Tynset barneskole
- Tirsdag 3. september Prestrud skole – Hamar (2 forestillinger)
- Onsdag 4. september Sørskogbygda
- Torsdag 5. september Kilde skole, Moelv
- Fredag 6. september Fagerlund Skole (2 forestillinger)
- Mandag 9. september Korsmo Skole, Skarnes (byttet fra Sander skole i Sør-Odal)

Turneen ble gjennomført etter planen og forestillingene godt mottatt ved skolene.

Prosjektkoordinator administrerte avtaler med alle parter så detaljert det lot seg gjøre i juni 2013. I tillegg til å være en del av forestillingene bidro Ann-Elin Lium i ukene i forkant med å følge opp avtalene med skolene, samt avtale og delta på 3 øvelser i forkant sammen med dragedansgruppen. Øvelsene ble avholdt i Brumunddal i august.

OPPSUMMERING

Det har vært nedlagt mye koordineringsarbeid for å få gjennomført forestillingene, men vi er nå svært fornøyd og stolte over å ha gjennomført med god geografisk spredning i Hedmark fylke. Ved turneen i september 2013 ble forestillingen vist for 720 elever fra mellomtrinnet i grunnskolen. Målsetningen for DKS-prosjektet Dragedans er dermed oppfylt!

Glomdalsmuseets rolle har vært som praktisk tilrettelegger, men også faglig kvalitetssikring, gjennom å stille krav til at dragedansens innhold ble kommentert og formidlet muntlig til barna, og satt inn i en kontekst. Glomdalsmuseet har derimot ikke hatt forutsetninger for å vurdere kvalitet eller gjennomføring av selve dragedansen. Vi mener også dette har vært en forutsetning for et

kulturuttrykk som skiller seg ut ved at det er en utpreget immateriell tradisjon med videreføring fra generasjon til generasjon gjennom utøvelse, opplæring, og praksis. Tradisjonen er ikke nedtegnet med faste rutiner og regler som kan læres gjennom å lese en manual. Dragedansen i dette prosjektet har linjer fra Kina, til Vietnam, til Hedmark og er helt klart unikt, men det er også sårbart i den forstand at utøvelsen blir spesielt personavhengig. En hovedårsak til at de tidligere turneene ble kansellert er definitivt antallet dansere som kreves for hver forestilling. Det sier seg selv at det er en utfordring å samle 10 utøvere til opptreden på dagtid, der de fleste har annet yrke eller er engasjert i andre jobber.

Det er også viktig å trekke frem lærdommene som de involverte sitter igjen med etter å ha jobbet med hverandre. Dansegruppen har opparbeidet seg erfaringer og mengdetrening gjennom forestillingene. Det har også skjedd en videreutvikling med Ann-Elin Lium som har vært med som profesjonell forteller. Både dragedansgruppen og Ann-Elin uttrykker at de har lært mye av hverandre. Glomdalsmuseet lagrer også arkivmaterialet fra prosjektet og vil gjennom dokumenterte kilder kunne bidra til å bevare kunnskapen om dragedans som kulturuttrykk. I tillegg har Glomdalsmuseet også opparbeidet seg god kontakt med et regionalt nettverk av skoler.

To av forestillingene ble filmet og er tilgjengelig for internt bruk og på forespørsel fra den enkelte.

IF YOU WANT TO SING OUT, SING OUT!

Høsten 2011 startet et prosjekt med formål om å prøve ut digitale fortellinger som medium for innsamling og deling av nylig ankomne immigranternes kulturbærende fortellinger (immateriell kulturarv). Prosjektet har vært et samarbeid mellom Stange kommunes kvalifiseringssenter, Høgskolen i Hedmark, og Glomdalsmuseet. Prosjektet mottok støtte i 2012 fra Norsk Kulturråd (170.000,-) og Hedmark Fylkeskommune (20.000,-). Hoveddelen av prosjektet ble gjennomført i 2012 og er også omtalt i Flerkulturelt senters årsrapport for 2012.

På nyåret i 2013 ble de seks fortellingene overført til Glomdalsmuseet som klargjorde materialet for nettpublisering. For Glomdalsmuseet har det vært viktig at fortellinger som publiseres inngår i en meningsbærende ramme som hjelper publikum til å sette fortellingene i en sammenheng. Standardiseringen av filmene skulle derfor tydeliggjøre for nettbrukere at filmene inngikk i et prosjekt. Denne tanken var hentet etter inspirasjon for andre lignende prosjekt, som eksempel <http://www.cultureshock.org>

Filmene ble tillagt 3 lysbilder for å plassere fortellingen i fht opphavsperson/forteller, samt prosjekttilhørighet. Alle fortellere ble også tatt bilde av, lengde på filmen ble notert, og all tekst til hver fortelling laget i et eget dokument. Filmene ble så lastet opp i YouTube, med parallell deling av filmene i Digitalt Fortalt og Glomdalsmuseets nettsider. Filmene hadde på denne måten samme kilde, men ble delt flere steder:

SING OUT! portal/prosjektside etablert på Glomdalsmuseets nettsider:

<http://www.glomdalsmuseet.no/singout/>

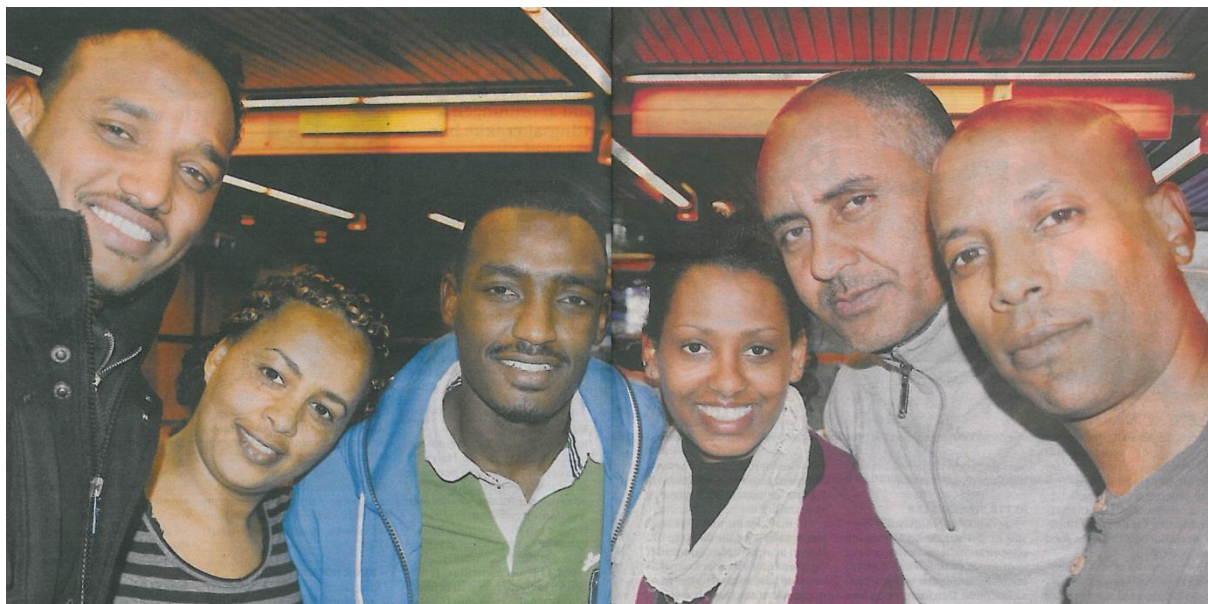
Fortellingene via Digitalt Fortalt:

http://digitaltfortalt.no/search?state_id=&query=sing+out&js=1

Fortellingene via SING OUT spilleliste på YouTube (Glomdalsmuseet):

<http://www.youtube.com/playlist?list=PLcPyfg51HLBlcnQaOMem1OCeUo49dKVor>

En viktig markering for prosjektet var lanseringen av filmene på nett i Stange Rådhus 4. april 2013 (se invitasjon i vedlegg 8). Markeringen hadde form som en pressekonferanse og samlet deltagerne og ansatte i flyktningetjenesten i Stange Kommune, Norsk Kulturråd, Høgskolen i Hedmark, og Glomdalsmuseet og pressen. Markeringen fikk sendetid i NRK P2s kulturnytt i radio (03.04.2013), Hamar Arbeiderblad (08.04.2013), samt Stangeavisa og Hamar Dagblad.

Figur: Bilde fra oppslag i Hamar Arbeiderblad (08.04.2013). Foto: Hamar Arbeiderblad - Arnt Olav Velten

Per 10.12.2013 var de publiserte filmene vist til sammen hele 1326 ganger.

KONKLUSJON OG MULIGHETER FOR VIDEREFØRING

Prosjektet har generert rike erfaringer hos alle tre institusjoner, og har videreutviklet institusjonene kompetansemessig. Prosjektet har imidlertid fra starten vært definert som et prøveprosjekt, for å genere erfaringer som grunnlag for videreutvikling.

For prosjekteier – Hedmark fylkesmuseum avd. Glomdalsmuseet - representerer *Sing Out!* en aktuell modell for dokumentasjon og videreformidling av flerkulturelle dimensjoner i Hedmark. Det som gjør modellen interessant er brukergenerert materiale med potensiale for videreformidling via nettet der museet har en redaktør-rolle. Mens dette prosjektet har hatt fokus på nyankomne innvandrere er

det mulig å se for seg at museet generer en kontekst eller mindre prosjektrammer som kan gi naturlig talerom for andre grupper, for eksempel innvandrergupper innen næringslivet.

I tråd med dette er det aktuelt å vurdere en videreutvikling av dagens *Sing out!* nettsider (<http://www.glomdalsmuseet.no/singout/>) til en mer profesjonell portal som eies av Glomdalsmuseet/Hedmark fylkesmuseum, etter inspirasjon fra Culture Shock prosjektet i England (<http://cultureshock.org.uk/>). Et slikt grep kan være aktuell som del av en mer langsiktig strategi innen det flerkulturelle arbeidet, men også for inkludering av andre grupper som ellers ikke blir synliggjort av eller deltar i ordinære museumstilbud. *Sing out!* har i stor grad bygget på tradisjonen fra CDS (Centre for digital storytelling) med bruk av lett tilgjengelig brukervennlig programvare og klare rammer for bruk av bilde, tale og tekst. I en eventuell videreføring vil det være aktuelt å se på helt andre produksjonsløsninger og formater på fortellingene, hvor brukeren i større eller mindre grad genererer innholdet og materialet. Et eksempel til inspirasjon her er for eksempel Anders Hammers *Global Video Letters* fra Afghanistan (<http://globalvideoletters.org/>).

Fullstendig rapport fra prosjektet er på Glomdalsmuseets nettsider:

<http://www.glomdalsmuseet.no/om-oss/flerkulturelt-kunnskaps-og-kompetansesenter/>

SVAHKEN SIJTE

Svahken Sijte er opprinnelig et dokumentasjonsprosjekt med målsetting om å fotodokumentere samtlige av de åtte samiske årstidene og virksomheten i reindriftsnæringen innenfor Svahken Sijte (tidligere Elgå reinbeitedistrikt). Svahken Sijte representerer den sydligste samiske folkegruppen i Norge som driver tradisjonell reindrift. Bildene teller 916 opptak (per 10.12.2013) og er tatt i perioden januar 2008 – juni 2010 (med andre ord over to sesonger). Prosjektet ble gjennomført i et samarbeid mellom Svahken Sijte, Engerdal kommune og Glomdalsmuseet. Alle foto er ved Burny Iversen, mens samlingen er i Glomdalsmuseets eie.

Et utvalg på 25 bilder ble vist ved Glomdalsmuseet som fotoutstilling i 2010-2011, og de samme trykkene ble overlevert Blokkodden Villmarksmuseum i Engerdal der den har stått montert siden 2012.

Våren 2013 tok Rørosmuseet i samarbeid med Glomdalsmuseet initiativ til å lage en mindre utstilling ved Nasjonalparkinfoen i Elgå, basert på utvalget ved tidligere opptrykk. For å supplere utstillingen startet et grunnarbeid for å registrere og formidle viktig kontekstinformasjon til bildene. Egenandeler ved Rørosmuseet og Glomdalsmuseet, samt tilskudd fra *Generelle kulturmidler* gjennom Hedmark fylkeskommune gjorde det mulig å realisere prosjektet. Rørosmuseet ga utstillingen tittelen *Glimt inn i reindriftsår i Svahken sijte*. Prosjektledelsen ble lagt til Rørosmuseet. En arbeidsgruppe ble etablert og besto av Jenny Fjellheim (Rørosmuseet), Marja Helena Mortensson og Jan Axel Danielsen (Svahken sijte), Sigurd Nielsen (Glomdalsmuseet) og Gunhild Sem (Femundsmarka nasjonalparksenter avd. Elgå). Gruppen avholdt ett heldags arbeidsmøte i Elgå 31.05.2013, og

gjennomgikk informasjonen til de 25 utvalgte bildene som Glomdalsmuseet og Blokkodden hadde valgt ut for visning (se også vedlegg 9).

Utstillingen ved Femundsmarka nasjonalparksenter avd. Elgå ble åpnet lørdag 22.06.2013, og består av 13 bilder og gir noen små glimt inn i dagliglivet til reindriftsfamiliene i Svahken sijte. Hvert bilde (25) er dokumentert og tilknyttet informasjon som beskriver sted, tid, personer avbildet (ikke presentert i utstillingsteksten), arbeidsoperasjon, samt annen relevant informasjon. Oversettelse til sørsamisk og engelsk er ikke ferdigstilt, men under arbeid (fra Rørosmuseet). Det er ønskelig å la utstillingen stå i Elgå ut 2014, og senere på Rørosmuseet i 2015. I begge tilfeller er det aktuelt med videreutvikling og revidering av utstillingen, men man er avhengig av tilførsel av prosjektmidler til dette.

Glomdalsmuseet har som eier av samlingen registrert de 916 opptakene i Primus og tildelt disse eget gjenstandsnummer (GM-nummer). De samme bildene er tilgjengelig i lavoppløselig utgave gjennom Flickr for alle som er interessert. Det innebærer at de ikke er søkbare, men tilgang til kontoen gis gjennom henvendelse til Glomdalsmuseet / Flerkulturelt kunnskaps og kompetansesenter. Det er en intensjon om å fortsette registrering av informasjon til bildene i samarbeid med befolkningen i Svahken Sijte og Rørosmuseet/nasjonalparkinfoen i Elgå. Etter at nødvendig informasjon er registrert er det fra museets side også et ønske om å tilgjengeliggjøre samlingen gjennom Digitalt Museum. Dette vurderes i samråd med Rørosmuseet og lokalbefolkning med tilknytning til Svahken Sijte.

Bildene som er valgt ut for visning i Svahken Sijte er listet i vedlegg 9.

NOWRUZ ARRANGEMENT 2013

Flerkulturelt kunnskaps og kompetansesenter gjennomførte i 2013 internasjonal Nowruz søndag den 17. mars kl 12-16. Feiringen var åpen for alle publikummere. Målet var tosidig: 1. markere kulturelt fellesskap og solidaritet knyttet til Nowruz slik det er definert av Unesco som *International Nowruz Day*. 2. Formidle Nowruz tradisjoner gjennom en åpen og inkluderende møteplass på museets arena, der iranere, afghanere og kurdere kunne finne igjen sine Nowruz-verdier i ett felles arrangement. Arrangementet i denne formen ble gjennomført for andre år på rad. Årets gjennomføring ble videreført på bakgrunn av gode erfaringer fra forrige året. Arrangementet var gratis og tiltrakk cirka 200 personer.

Fullstendig rapport for arrangementet er sendt til Hedmark Fylkeskommune datert 04.12.2013.

INTERREG – NY I INDRE SKANDINAVIA

Glomdalsmuseet deltar som partner i interregprosjektet *Ny i indre Skandinavia*, sammen med Norsk Utvandrermuseum, Opplandsarkivet – Maihaugen, og Akershusmuseet. Knut Djupedal ved Norsk Utvandrermuseum er prosjektleder. Prosjektet skal samle intervju, foto og eventuelt andre arkivalia fra nålevende innvandrere fra regionen indre Skandinavia, det vil si Dalarne, Värmland, Hedmark, Akershus, og Oppland.

For flerkulturelt senter anses prosjektet å være anledningen for å sette en god standard for lagring av intervjuer som privatarkivmateriale med tilgjengeliggjøring på *Arkivportalen* (<http://www.arkivportalen.no/>). En arkivstandard for denne typen materiale er påbegynt ved flerkulturelt senter.

Prosjektet skal realiseres i 2014 med en mindre vandreutstilling med tittelen MOVES som har fokus på flyttemotiver og push/pullfaktorer. Utstillingen på cirka 50 kvm produseres av Dalarnas museum og skal først presenteres ved Norsk Utvandrer museum tidlig 2014, og er planlagt vist ved Glomdalsmuseet høsten 2014.

NETTVERK OG FORUM

FORUM FOR FORSKNING OG KUNNSKAPSPRODUKSJON – HEDMARK FYLKESMUSEUM

En stadig viktigere arena i Hedmark fylkesmuseum er de strategiske foraene som er nedsatt på tvers av de syv avdelingene i organisasjonen. Flerkulturelt senter har i dette forumet vært en pådriver for å igangsette forskning med problemstillinger knyttet til det flerkulturelle Hedmark. Dette er løftet inn i forumets arbeid for en strategiplan for forskning i Hedmark fylkesmuseum, samt handlingsplanen med konkrete prosjekt. Fra forumets side er det med Høgskolen i Hedmark drøftet muligheten for et felles forskningsprosjekt med arbeidstittel *Identitet og utdanning*. Prosjektet har i samspill med museet potensiale til å belyse flerkulturelle dimensjoner på flere måter. Arbeidet med å etablere både strategiplan og handlingsplan fortsetter imidlertid inn i 2014. Forumet er også langt på vei med sin første publikasjon. I denne er det flerkulturelle perspektivet belyst eksplisitt gjennom en artikkel om romanifolkets/taternes smykkekultur ved Caroline Serck Hanssen.

Kunnskapsbehov - Folkemuseene og den flerkulturelle dimensjonen

Flerkulturelt senter ser et stort behov for kunnskap om hvordan folkemuseenes rolle og bidrag kan se ut i et stadig mere flerkulturelt samfunn. En skisse til fagartikkelartikkel med den aktuelle problemstillingen er derfor skrevet. Noe som aktualiserer behovet er at Glomdalsmuseet representerer landets tredje største folkemuseum med over 90 bygninger. Til sammen har også Hedmark fylkesmuseum den største samlingen antikvariske bygninger i landet. En strategisk flerkulturell satsning bør forholdet seg til denne virkelighetsbeskrivelsen med en faglig begrunnelse. I 2013 ble det skrevet en artikkelskisse for å belyse problemstillingen med arbeidstittel *Folkemuseene og den flerkulturelle virkeligheten*. Denne kan leses i vedlegg 10.

På bakgrunn av behovet for å diskutere folkemuseenes rolle i et flerkulturelt samfunn ble det også utarbeidet et forslag til museumsfaglig seminar i 2014 i anledning grunnlovsjubileet. Initiativtagere var flerkulturelt senter og Glomdalsmuseets konservator Jorunn Gunnestad som utarbeidet søknad om støtte til *Forum for publikum og formidling*. Seminaret ble ikke innvilget støtte, men prosjektskissen kan jobbes videre med uavhengig av grunnlovsjubileet. Problemstillingen har

nasjonal rekkevidde ettersom svært mange friluftsmuseer er tuftet på varianter av tradisjonelle bygdetun som særlig representerer primærnæringene før mekaniseringen i større eller mindre grad. Ideen til et seminar som kan diskutere folkemuseenes samtidige og fremtidige rolle mottok også bred støtte under Mangfoldsnettverkets møte i Tromsø oktober 2013. Prosjektskissen *1814-markering på Glomdalsmuseet* kan leses i vedlegg 11.

Som et mer praktisk eksempel på å gjøre bruk av folkemuseene er det også skissert et tiltak, der målgruppen er personer med minoritetsbakgrunn. Grunntanken er kompetanseheving og kursing i kulturavformidling med utgangspunkt i det norske tradisjonelle bondesamfunn før mekaniseringen av jordbruket. Videre er tanken at personer med minoritetsbakgrunn representerer en tilleggskompetanse som kan aktiviseres i møte med og i formidlingen av den såkalt «norske» kulturen. Prosjektskissen *En bit norsk kulturarv formidlet av minoritetene* kan leses i vedlegg 12.

MANGFOLDSNETTVERKET

Flerkulturelt kunnskaps og kompetansesenter er representert i *Nettverk for minoriteter og kulturelt mangfold* (Mangfoldsnettverket). Nettverket har til formål å styrke arbeidet med minoriteter og kulturelt mangfold i det norske museumslandskapet, gjennom å skape møteplasser, utveksle erfaringer og gjennomføre prosjekter. Oslo Museum – Interkulturelt Museum er nav i nettverket etter avtale med Norsk Kulturråd.

SPOR PÅ STEDET

Ett av mangfoldsnettverkets mer omfattende prosjekt har vært *Spor på stedet*, der nettverksinstitusjonene gikk sammen om å lage innhold til en felles vandreutstilling om personer med minoritetsbakgrunn som har satt spesielt spor etter seg i lokalmiljøet. Utstillingen *Spor på stedet* ble vist ved Glomdalsmuseet i perioden 27.-januar – 28. april 2013.

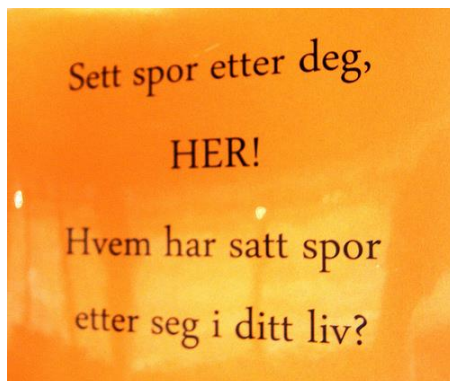

Figur: Fra Hedmark var Hai Hang og Rosemarie Köhn representert. Foto: Hamar Arbeiderblad, Remi Laakso.

Fra omtalen av utstillingen:

I utstillingen vises ni personer fra forskjellige deler av Norge som har satt spor etter seg. Alle har en unik historie å fortelle. Noen har utfordret byggedyret eller kjempet mot nazisme, og andre har jobbet for å bevare sin identitet. Felles for alle er at de ser på utfordringene som en mulighet til forandring og utvikling.[...] Med denne utstillingen ønsker museet å vise at enkeltmennesker kan gjøre en forskjell, og at vi kan være med å påvirke og gjøre verden bedre. Alle kan gjøre en forskjell, om vi vil.

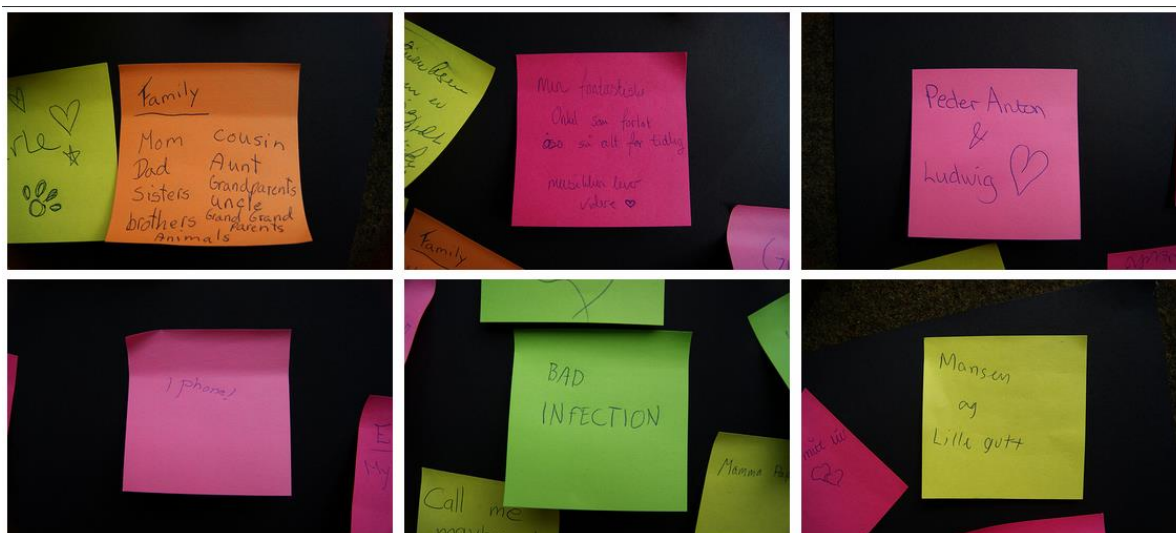
Glomdalsmuseet brukte utstillingen til å prøve ut et deltagerprosjekt hvor målet var å generere noen utsagn fra publikum som kunne brukes til å komplettere innholdet i utstillingen. Museet installerte et oppslag i utstillingen med følgende utsagn:

Figur: oppslag i utstillingen Spor på stedet

Via post-IT lapper genererte dette utsagnet tilbakemeldinger fra publikum som ga mening, og gjorde utstillingen mer dynamisk. Vi avfotograferte et utvalg av utsagnene og disse ligger offentlig på Glomdalsmuseets Flickr konto:

<http://www.flickr.com/photos/95376369@N06/sets/72157633370406299/>

Figur: Publikums post-it utsagn på Flickr – Glomdalsmuseet.

Andre institusjoner som har bidratt og som står på turnelisten er Opplandsarkivet, Akershusmuseet, Haugalandsmuseet, Ryfylkemuseet, Arran Lulesamiske senter, Follo Museum og Oslo Museum/Interkulturelt museum med visningssted Oslo Bymuseum.

Prosjektet er også omtalt i *Årsrapport for Flerkulturelt senter 2012*.

REKRUTTERINGSPROSJEKTET – EVALUERINGSRAPPORT

Rekrutteringsprosjektet har vært et omfattende prosjekt i regi av Mangfoldsnettverket med formål om å bidra til å øke andelen personer med minoritetsbakgrunn i faglige stillinger på museene. Den siste perioden med hospitering ved museene – deriblant Glomdalsmuseet - fant sted våren 2012. I etterkant har prosjektet fått grundig evaluering og rapporten er publisert på Glomdalsmuseets nettsider:

<http://www.glomdalsmuseet.no/om-oss/flerkulturelt-kunnskaps-og-kompetansesenter/>

FORSKNINGSPROSJEKT UNDER UTVIKLING

Mangfoldsnettverket har de to siste årene diskutert mulige prosjekter og forsøkt å identifisere felles interesser og utfordringer ved institusjonene. Glomdalsmuseet deltok ved nettverkets samling i Tromsø 10.-11. september. Det bred enighet om at nettverkets kommende satsning/virksomhet skal være forskningsbasert. I tillegg identifiserte nettverket gjennom en felles workshop at etablering av en mangfoldssatsning som del av et daglig virke er en gjennomgående utfordring for museene.

På bakgrunn av dette tok Norsk Folkesmuseum ansvaret for å utarbeide en søknad til Norsk Kulturråd i inneværende år. Eventuelle gjennomslag til midler foreslås satt av til frikjøp av tjenestetid slik at det er ansatte selv ved museene som oppfordres til å forske. I utkast til søknad er problemstillingen belyst som følger:

Forskningsprosjektet tar utgangspunkt i at viktigheten av å ha et mangfoldsperspektiv i museene ikke trenger videre argumenter: Dette er godt etablert som et museumspolitisk mål. Samtidig vil det være ulike oppfatninger om hva et slikt perspektiv innebærer og hvordan det konkret skal jobbes for dette. Den overordnede problemstillingen for prosjektet er derfor: Hvordan kan mangfoldsperspektivet integreres i det daglige arbeidet ved museet? Dette arbeidet er blant annet knyttet til eksisterende samlinger og utstillinger, innsamling og dokumentasjon, formidling for et bredt publikum, og aktiviteter i tilknytning til – og i forlengelsen av – museets kjerneoppgaver. Det er stor variasjon mellom ulike museer, både når det gjelder størrelse, innhold, intern organisering og ansatte, hva slags publikum de henvender seg til, samfunnsoppdrag med mere. Mangfoldet og kompleksiteten i museumspraksiser påvirker hvordan mangfoldsperspektivet kan og bør inkorporeres i arbeidet ved museet.

Fra utkast til søknad 16.09.2013, Norsk Folkesmuseum, Thomas Walle.

Forskningsprosjektet gjenspeiler en vedvarende utfordring med mangfoldsarbeidet i museene. Mulighetene og spekteret av arbeidsmåter er bredt, og utfordringen er ofte å falle ned på en strategi som står i samsvar med tilgjengelige ressurser. Glomdalsmuseets og nettverkets fremdrift i forskningsprosjektet vurderes etter at søknaden er behandlet.

FAGUTVALG I NORSK KULTURRÅD – MEDVIRKNING OG INKLUDERING

På bakgrunn av Stortingsmelding 10 (2011-2012) *Kultur, inkludering og deltaking* har Norsk Kulturråd nedsatt en egen faggruppe som ett av flere oppfølgingstiltak. Flerkulturelt senters medarbeider Sigurd Nielsen tiltrådte denne i 2012. Stortingsmeldingen legger vekt på museenes ansvar for å senke fysiske og mentale barrierer for deltagelse fra en mangfoldig befolkning. Meldingen vektlegger et utvidet mangfoldsbegrep. Meldingen adresserer blant annet 'lag av befolkningen' som har en tendens til å ikke bruke eller være representert på museene, som minst like viktige målgrupper. Glomdalsmuseet ser på utviklingsarbeidet og stortingsmeldingen som en naturlig forlengelse av sin mangeårige satsning på kulturelt mangfold.

I 2013 fikk arbeidet i fagutvalget svært synlige resultater gjennom delprosjektet *Inkludering og medvirkning i en verden på spill*, og samarbeidet med den lokale rap-gruppa Moments. Prosjektet er omtalt tidligere i rapporten.

Under 'Forum for forskning og kunnskapsproduksjon' (side 18) er det fremhevet tre prosjektskisser som bør sees på som tiltak og initiativ i tråd med Stortingsmelding 10 (Vedlegg 10, 11, og 12). Til sammen uttrykker prosjektene at det er behov for kunnskapsproduksjon som kan bidra til å stake ut en fast og bærekraftig kurs i flerkulturelt arbeid i museene generelt.

Nettverksarbeidet har for øvrig gitt ringvirkninger til større deler av Glomdalsmuseet og Hedmark fylkesmuseum gjennom blant annet to verktøyseminar i regi av denne faggruppa /Norsk Kulturråd:

MEDVIRKNINGSSEMINAR - NINA SIMON

Arrangør - Norsk kulturråd – Faggruppe for medvirkning og inkludering
6. november 2012.

Kursholder: Nina Simon. Forfatter av boken *The Participatory Museum* (2010)
www.participatorymuseum.org, og bloggen <http://museumtwo.blogspot.com/>

Seminaret hadde fokus på samspillet mellom museum og publikum, og hvordan de kan jobbe sammen for å oppfylle felles interesser uten utveksling av betalingstjenester/lønn/honorar. Problemstillingen er helt sentral innenfor det flerkulturelle feltet som nødvendigvis baserer seg på en del frivillighet fra bidragsytere og publikum. Seminaret var og sentralt for å utvikle museumsinstitusjonene i retning av et mer dynamisk innhold med mer aktivisering av publikum.

Deltagere fra Glomdalsmuseet:

Hilde Joramo – bibliotekar

Laila Bækkevold – Seksjonsleder publikum og formidling

Sigurd Nielsen – Konservator – Flerkulturelt senter

PROSJEKT- OG IDEUTVIKLINGSSEMINAR - PAUL TYLER

CASE: NY FLERKULTURELL UTSTILLING VED GLOMDALSMUSEET

Arrangør - Norsk kulturråd – Faggruppe for medvirkning og inkludering
2.-3. desember 2013.

Kursholder - Paul Tyler – www.paultyler.dk

Over to dager hadde seminaret fokus på å utvikle en ide til et konsept, med fokus på 10 utviklingsstadier. Deltagerne fikk bruke case fra egne institusjoner å jobbe ut fra. Den deltagende gruppa fra fylkesmuseet brukte scenariet 'ny flerkulturell utstilling ved Glomdalsmuseet' som case. Prosessen var kreativ og genererte et rikt ide- og grunnlagsmateriale å ta videre med egen institusjon. Glomdalsmuseet og Kvinnemuseet kjennetegnes ved å bruke til dels mye interne ressurser på utvikling av utstillinger og formidlingsopplegg, og det fremtidige behovet ligger ikke an til å bli mindre. Verktøyene fra Paul Tyler er overførbart til alle større utstillingsprosjekter, men krever en klar prosjektledelse, for å navigere prosjektgruppen bevisst i de ulike prosjektfasene.

Deltagere fra Hedmark fylkesmuseum/Glomdalsmuseet:

Laila Bækkevold – Seksjonsleder publikum og formidling

Mona Holm – Konservator – Kvinnemuseet

Sigurd Nielsen – Konservator – Flerkulturelt senter

Seminaret bevisstgjorde deltagerne også om behovet for kombinere kompetanse på tvers av avdelingene. Spesielt Kvinnemuseet og Glomdalsmuseet som begge jobber med mangfold – om enn med litt ulik tilnærming – ser nytten av å kombinere kompetansen, spesielt i arbeidet med kommende utstillinger med flerkulturelt tilsnitt.

VEDLEGG 1 – INFORMASJONSFLYER – EN VERDEN PÅ SPILL

**EN
VERDEN
PÅ
SPILL**

Et 250 kvm brettspill basert på FNs tusenårsmål for en mer rettferdig verden.

Et gratis tilbud til skolene i Hedmark
Sept 2013—Juli 2014
www.enverdenpaspill.no

 **GLOMDALS
MUSEET**

 **Sparebanken
HEDMARK**

VEDLEGG 2 – OPPSLAG OVER SAMARBEIDSPARTNERE – EN VERDEN PÅ SPILL

VEDLEGG 3 - BEHOVSKRIVELSE FOR DKS-UTVIKLINGSGRUPPE – EN VERDEN PÅ SPILL

1. Utvikle et oppfølgingsopplegg etter EVPSpillet på inntil en time, der målet er at gruppen (inntil 28 elever) i fellesskap kommer frem til et resultat i form av en konkret ide, et budskap, et statement eller lignende, som dokumenteres fysisk i museets dynamiske miniutstilling, men også videreformidles på museets facebookside, slik at budskapet formidles til resten av verden. Prinsippet for de to timene på museet blir altså Act – Reflect – Create – Share

For å komme dit kan vi benytte oss av en rekke verktøy som faktaformidling, gruppeøvelser (hele gruppen eller mindre inndelinger), kort video/sang, avstemming, terningen bestemmer, osv...

2. Vurdere målgruppene 3.-10. trinn i formidlingen. Hvordan kan vi gjennomføre samme tematikk og prinsipper fra punkt 1 til 3.-4., 5.-7. og 8.-10 trinn? Hvor mange gruppeinndelinger trenger vi i formidlingen på museet? NB dette må også henge sammen med forarbeidet og etterarbeidet i skolen.

3. Komme frem til forslag til for- og etterarbeid for skolen, definert som Lærerveiledning/eventuelt elevveiledning. Dette skal utarbeides i en PDF som sendes til kontaktlærer eller skolen i forkant. Omfanget er cirka fire A4 sider eller 1 ark med dobbeltsidig A3 inkludert bilder og illustrasjoner. Vi blir nødt til å gjøre dette relativt enkelt. Her er eksempel på Experimentariums forarbeid til utstillingen Vann.

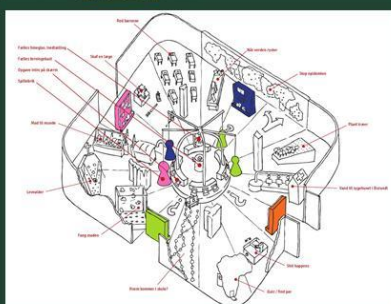
<http://www.experimentarium.dk/forsiden/udstillinger/saerudstillinger/vand/undervisning/>

4. Komme fram til hvordan miniutstillingen skal bygges opp som en dynamisk komponent i museet, der besøkende kan observere skolens bidrag, og hvor utstillingen endres over tid. Dette henger sammen med punkt 1. Det ultimate målet er at denne miniutstillingen og noen av oppgavene vi gir til skolene er tilgjengelig for også andre grupper som besøker EVPS i helgene, men da i litt enklere former. Miniutstillingen skal være billig, men meningsfull, og invitere til deltagelse. Vårt bidrag blir å lage den modellen som gjør at vi kan kjøpe inn eller bestille fra håndtverkerne noen komponenter, det kan f.eks være noen malte plater og 4 bord med oppgavetekster og verktøy.

5. Utforme opplegget slik at andre formidlere kan gå inn med en overkommelig mengde forberedelse. Vi kan ikke utdanne alle formidlerne som skal inn til å være eksperter i alt, men vi kan gjøre notater for hva som trenger å sies før, under og etter spillet, som kan brukes som en del av opplæringen til senere formidlere. Husk at en viktig del av kunnskapsformidlingen vil starte allerede i introduksjonen inne i EVPS utstillingen, før gruppen starter på sine 20 minutter og 15 sekunder.

VEDLEGG 4 – LÆRERVEILEDNING 7.-10. TRINN

Lærerveiledning 7.-10. trinn — En verden på spill
Inspirasjon før og etter museumsbesøket

VELKOMMEN TIL GLOMDALSMUSEET

Museumsbesøket varer cirka 2 timer og består av:

- ♦ Spillet, som spilles sammen med en museumsformidler — dette tar cirka tre kvarter.
- ♦ Etterpå utfordrer vi klassen til refleksjon over tusenårsmålene og hva som må gjøres i framtiden.

Spillet har fokus på tusenårsmålene, som viser en ny vei, fordi de er konkrete, tidsbestemte og målbare. Bare ved å vite hva, hvordan og når, kan vi jobbe mot felles mål og se resultater av det vi gjør.

Tusenårsmålene er en rettesnor for nasjonale myndigheter, FN og andre organisasjoner som jobber for å gjøre verden til et bedre sted å leve.

Gjennom spillet opplever elevene verdens ulikheter. Etter spillet hjelper museet elevene med å lage et budskap av deres opplevelse. Klassens bidrag dokumenteres og videreføres på ulike måter som en del av museets utstillinger.

Se også prosjektets egne nettsider: www.enverdenpaspill.no

Telefon 62 41 91 00 (Hverdager mellom kl 10:00 og 15:00) post@glomdalsmuseet.no.

KORT OM TUSENÅRSMÅLENE

En Verden på Spill er et brettspill om verdens fordeling, med utgangspunkt i FNs Tusenårsmål.

Tusenårsmålene er et litt rart ord. Bakgrunnen for navnet er, at da årstallet skiftet fra 1999 til 2000 samlet alle land seg i FN. De bestemte at de ville gjøre verden til et bedre sted å leve for alle innen år 2015. Sjefene i alle land skrev da ned åtte mål som de skulle nå innen 2015. De åtte målene er:

1. Færre mennesker skal være fattige og sultne
2. Alle barn skal gå på skole
3. Like muligheter for jenter og gutter
4. Flere barn skal overleve
5. Bedre helse for gravide
6. Hindre spredning av sykdommer
7. Beskytte naturen for å ta vare på jorda
8. Rike og fattige land skal samarbeide

Det er veldig viktig med samarbeid i FN, siden FN består av nesten alle verdens land. For at FN skal kunne gjøre et godt arbeid, så er de avhengige av at alle medlemmene hjelper til. FN holder øye med at alle land bidrar til å nå målene innen 2015, og FN har invitert alle — barn, unge, eldre — til å delta i debatt om nye mål.

EN VERDEN PÅ SPILL—VÆR FORBEREDT

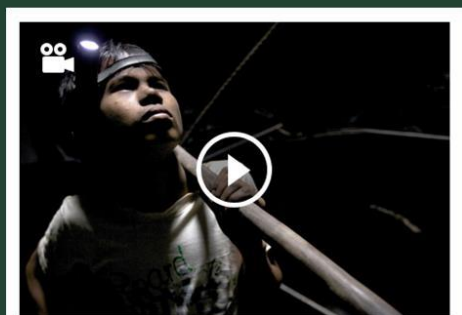
Forarbeid og etterarbeid vil øke elevenes utbytte av museumsbesøket og spillet.

En verden på spill er en utmerket inngang til å starte diskusjon og tankevirkosmhet knyttet til spørsmål av global størrelse. Utstillingens tverrfaglighet muliggjør dessuten koblinger til mange deler av læreplanene. På utstillingens hjemmeside www.enverdenpaspill.no vil du finne et ressursdokument laget spesielt for lærere. Det vil gi deg ideer til hvordan du kan jobbe med tematikken over tid hvis du kunne tenke deg det. Imidlertid anbefaler vi et minimum av arbeid før og etter museumsbesøket:

MORRIS' BAG

Kenya: can you feed a family out of bag?

COAL BOY

India: digging to the other end of the world?

FORARBEID

Før du tar med klassen din til Glomdalsmuseet er det viktig at du introduserer elevene for og snakker med dem om tusenårsmålene (se forside tekst) og les mer på www.fn.no. Som bakgrunn for samtale med elevene kan du med fordel også vise 1-2 filmer fra 'Why Poverty?'-kampanjen — www.whypoverty.net. Vi anbefaler at du velger disse to for 7.-10. trinn:

Morris' bag; Kenya: can you feed a family out of bag?
- 2:15 min.

Handler om en far, som dyrker en sekk med salat i et slumkvarter i Nairobi. På den måten sørger han får at barna får sunn mat og grønnsaker hver dag.

Coal boy: India: digging to the other end of the world? - 4:37

En ung gutt i India jobber hver dag i en mørk gruve. Til tross for dystre utsikter har han en stor drøm. Er det mulig at drømmen kan bli til virkelighet?

ETTERARBEID

Besøket på museet legger opp til etterarbeid.

7.—10. klassene vil avslutte sitt besøk på museet med ett kollektivt statement for en bedre verden. Når dere er tilbake på skolen vil det være fint å ta utgangspunkt i dette for videre fordypning. Hva synes klassen om prosessen på museet? Er alle elevene enige i statetementet som ble stående? Med tilbakeblikk på museumsbesøket kan elevene stimuleres til å jobbe videre på en måte som passer din klasse, enten det er miljø, helse, fattigdom, utdanning, likestilling, eller veien videre etter 2015. På FNs nettsider for debatt og avstemming om nye mål — www.worldwewant2015.org og www.myworld2015.org—kan alle delta, fra FN-topper, til organisasjoner og enkeltpersoner. Du kan også velge å vise film fra 'Why Poverty' kampanjen, f.eks. *Wilbur goes poor: Episode 1; India: Is this poverty* (3:52) eller *Holiday From Poverty; UK: Imagine you'd never been on holiday* (5:56). Dessuten er storyline en velegnet metode til å arbeide med emner hvor det er sentralt å sette seg inn i andre menneskers dagligdag, handlinger, tanker og følelser. Få flere ideer på: <http://www.fn.no/Skole/Undervisningsopplegg/Tverrfaglige-prosjekter/>

Utstillingsåpning

EN VERDEN PÅ SPILL

Glomdalsmuseet 7. september kl. 13.00

Glomdalsmuseet har gleden av å invitere til åpning av utstillingen En verden på spill - et 250 m² stort urettferdig brettspill basert på FNs tusenårsmål for en mer rettferdig fordeling av jordens ressurser. I denne utstillingen er du selv en brikke i spillet og terningen avgjør hvilke utfordringer du møter.

Kommer:

Leo Ajkic & U-landslaget

MOMENTS

Håndballgutta i Elverum

Politikerne

Changemaker

Kommer du?

enverdenpaspill.no

Hedmark fylkesmuseum avd. Glomdalsmuseet
Museumsveien 15—tlf: 62 41 91 00
post@glomdalsmuseet.no

VEDLEGG 6 – PROGRAM FELLESSEMINAR – MUSEENE I HEDMARK OG OPPLAND

Fellesseminar for museene i Hedmark og Oppland

Museenes samfunnsansvar

Tirsdag 29. oktober 2013 kl. 09.30 – 15.00

Glomdalsmuseet—Elverum

Kl. 09.30 Kaffe

**Kl. 10.00 Utstillinger flytter fjell
Museer i en verden på spill**

Sigurd Nielsen - konservator ved Glomdalsmuseet

enverdenpaspill.no

Kl. 11.15 Museene og Responsible Living

Hvordan kan museene bidra til å formidle ansvarlig livsutfoldelse med sine eksisterende tema?

Victoria Thoresen – Professor i pedagogikk og leder av PERL

(Partnership for education & research about responsible living) ved Høgskolen i Hedm.

perlprojects.org

Kl. 12.00 Lunsj

Kl. 13.00 Samfunnsansvar – Hva kan museene og vitensentrene lære av hverandre?

Professor Per-Edvin Persson —tidligere direktør for Heureka – Finlands nasjonale vitensenter.

peredvinpersson.fi

**Kl. 14.00 Menneskerettigheter på museum
Hvorfor og hvordan?**

Åshild Andrea Brekke – Seniorrådgiver ved Norsk Kulturråd

kulturradet.no

EN VERDEN PÅ SPILL

Visning av utstillingen

enverdenpaspill.no

Deltakeravgift 300,- inkluderer lunsj: Elghakk med lokale råvarer

Send påmelding til post@glomdalsmuseet.no med navn, institusjon, og fakturaadresse.

Merk eventuelle behov/allergier.

Påmeldingsfrist: senest torsdag 24. oktober.

HEDMARK
FYLKESMUSEUM

VEDLEGG 7 – VIETNALESISK DRAGEDANS - INVITASJON TIL SKOLENE

Vietnamesisk dragedans

– en reise fra Kina, til Vietnam, til Norge

Vietnameserne kom opprinnelig som flyktninger til Hedmark fra midten av 70-tallet. I over 30 år har mange levd med to kulturer i en integreringsprosess, den norske og den vietnamesiske. I denne forestillingen ser vi et eksempel på hvordan et kulturruttrykk har reist fra Kina, til Vietnam, for så å gjenoppstå i Norge – dragedansen!

Tam Khac Le, Ann-Elin Lium, og Thanh Hong presenterer dragedansforestillingen

Dragen er et viktig symbol i vietnamesisk og asiatisk kultur. Den bringer lykke og den beskytter. Dragedansen som DKS forestilling er en del av [VIETMARK](#), et 3-årig prosjektet om vietnamesere i Hedmark i samarbeid med Hedmark Fylkeskommune. Glomdalsmuseet presenterte høsten 2012 utstillingen – **VIETMARK** - og samarbeider nå med Vietnamesisk kunst- og kulturforening i Hedmark om å formidle vietnamesisk dragedans til mellomtrinnet i grunnskolen i Hedmark.

Forestillingen retter seg til mellomtrinnet og inneholder:

- Dragedans og formidling av mytene bak dragedansen
- Genuin framføring etter Hong-tradisjonen av personer med norsk-vietnamesisk bakgrunn

- Dragedansen akkompagneres og rammes inn av fortellerkunst ved Ann-Elin Lium

Praktiske forhold

- Pris - Gratis
- Kapasitet pr forestilling er cirka 100 elever.
- Varighet; cirka 1 time. Skolen/klassen bør sette av tidspunktet kl 10-12 eller 12-14 for oppplegget.
- Gruppen trenger et større område å utfolde seg på, som gymsal, eller auditorium.

VEDLEGG 8 - INVITASJON – NETTLANSERING AV SING OUT!

Invitasjon til publisering av digitale fortellinger på nett,
4. april kl. 14.30 i Stange rådhus, kommunestyresalen.

Gjennom et års tid har Kvalifiseringssentret i Stange samarbeidet med Høgskolen i Hedmark og Glomdalsmuseet om det digitale fortellerprosjektet, "Sing out".

Med taleinnspilling og bilder forteller de eritreiske innvanderne en personlig historie. Prosjektet har vært en del av norskopplæringen for disse nye innbyggerne, og er også en mulighet for den enkelte til å nå ut med et budskap. Dette er fortellinger om den farlige flukten gjennom Sahara, om barndomsminner og andre tema av stor betydning for deltakerne

Nå skal noen av filmene lanseres som en nett-utstilling på Glomdalsmuseets hjemmeside, på Digitalt Fortalt og på You Tube.

Du inviteres hermed til publiseringen av fortellingene på nett.

Program 4. april:

- Visning av 1–2 fortellinger (resten finner du på nett)
- Mulighet for å stille spørsmål til deltakerne
- Velvalgte ord fra Kvalifiseringssenteret, Stange kommune, Høgskolen, Kulturrådet, Glomdalsmuseet
- Kaffe/hjemmebakst

Påmelding til Camilla B. Kippersund, 90996953,
camilla.brandt.kippersund@stange.kommune.no,

VELKOMMEN

VEDLEGG 9 – BILDER FRA SVAHKEN SIJTE VIST VED NASJONALPARKINFOEN I ELGÅ

VEDLEGG 10 – ARTIKKELSKISSE -

FOLKEMUSEENE OG DEN FLERKULTURELLE VIRKELIGHETEN

Opprettelsen av folkemuseene rundt forrige århundreskiftet var sterkt knyttet til nasjonale strømninger, og ideen om å definere det norske. Behovet hadde vokst fram etter flere hundre års unionstilværelse med både Danmark og Sverige. Dette nasjonalistiske prosjektet resulterte i utstrakt bevaring og representasjon av *det gamle bondesamfunn* - altså jordbrukstradisjoner fra før mekaniseringen av landbruket - i dedikerte folkemuseer. Selv om mange folkemuseer har både variasjon og bredde å vise til i sine samlinger av bygninger og jordbruksredskap, er folkemuseene fortsatt i stor grad representative for et historisk syn, både ideologisk og historiemessig.

Mens folkemuseene består og taler om en historisk og ideologisk fortid, stiller vi i dag - hundre år frem i tid - nye spørsmål om den norske identiteten. Bakgrunnen for dette er særlig økt innvandring og demografiske prognoser som viser at en stadig større andel av Norges befolkning vil bestå av personer med innvandrerbakgrunn. Det er derfor betimelig å stille spørsmål ved folkemuseenes rolle i dagens diskusjon om nasjonal identitet. Jeg ønsker å belyse dette forholdet gjennom en todelt problemstilling:

Som aktører innenfor norsk nasjonalidentitet og selvfølelse, hvilken rolle spiller folkemuseene i diskusjonen om vårt stadig mer flerkulturelle samfunn? Hvordan kan folkemuseene bidra til å forme en norsk nasjonalidentitet som ivaretar et kulturelt mangfold?

Jeg ønsker å benytte noe teorigrunnlag fra statvitenskapelig litteratur om nasjonalisme (Østerud, Ø. 1994 *Hva er nasjonalisme*, samt Slagstad, R. 1998 *De nasjonale strateger*). Artikkelen vil stå i en museologisk fagtradisjon og vil forholde seg til relevante publikasjoner som tar opp folkemuseenes endrede rolle. Det er aktuelt å benytte konkrete eksempler fra friluftsmuseet ved Glomdalsmuseet og Norsk Folkemuseum. [...]

Glomdalsmuseet, 2013

Sigurd Nielsen

VEDLEGG 11 – PROSJEKTSKISSE - 1814-MARKERING PÅ GLOMDALSMUSEET- MUSEUMSFAGLIG SEMINAR OM FRILUFTSMUSEA

Nasjonsbygging og mangfold: Fra fellesskap basert på felles røtter, til fellesskap basert på mangfold, og friluftsmusea sin samfunnsbyggerrolle.

Utgangspunkt:

Friluftsmusea sprang ut av en nasjonsbyggertankegang. Den norske kulturarven skulle underbygge den nasjonale identiteten og Norge sin rett til å være egen nasjonalstat.

Et kritisk perspektiv på historien viser at dette innebar et snevert perspektiv; Vår kulturhistorie og kulturarv omhandler et mangfold av kulturimpulser fra ulike hold.

I dag er samfunnet langt mer mangfoldig både mht befolkningssammensetning og tilgang på kulturimpulser. Nasjonal politikk har fokus på integrering. Hva betyr dette for musea?

Problemstillinger:

Vi ønsker en drøfting av musea sitt samfunnsoppdrag omkring spørsmål som:

- På hvilken måte kan vi best mulig speile dagens mangfoldige samfunn?
- Hvordan kan vi i størst mulig grad nå ut til et bredt lag av befolkningen?
- Kan det å fortolke og formidle mangfoldet i vår egen kulturarv gi nyttige innfallsvinkler til i dagens flerkulturelle samfunn?

Forankring:

- **St.meld nr 49 Framtidas museum:** *Det er et overordnet mål at museene gjenspeiler det samfunnet de er en del av. [...] Norge har i økende grad blitt et flerkulturelt samfunn. [...] Museene skal dermed reflektere et mangfold av perspektiver og virkeligheter.*
- **St.meld nr 10 Kultur, inkludering og deltaking,** som bl.a. tar for seg «Inkludering og mangfold i musea». Meldinga legg difor til grunn at kultursektoren i større grad enn tidlegare skal gå aktivt ut for å trekkje med nye deltakarar og nå personar og grupper som i dag står utanfro kulturmivet.

Form og innhold:

- Bruk av innledere med ulik innfallsvinkel til temaet, - museumsfag, inkludering, pedagogikk, og kulturbyråkratiet.
- Seminarleder med evne til å stille kritiske spørsmål og reise debatt (eksempelvis innlede samarbeid med Sjur Harby og anvende Breidablikkformen)
- Dagsseminar der friluftsmuseet utgjør en faglig og fysisk ramme - - én programpost er omvisning med fokus på alternative vinklinger på friluftsmuseet.

VEDLEGG 12 – PROSJEKTSKISSE: EN BIT NORSK KULTURARV FORMIDLET AV MINORITETENE

Bakgrunn

Museene har helt siden renessansen og opplysningstiden vært opptatt av å stille ut fremmede kulturer i sine egne utstillinger, ofte på sine egne premisser. Nå har Glomdalsmuseet en anledning til å la «de fremmede kulturer» formidle og kommentere den norske kulturhistorien.

Hovedideen i prosjektet ligger i en strategisk og langsiktig satsning på å la ”typisk norsk” kulturarv formidles av personer med minoritetsbakgrunn. Avgrensningen er Glomdalsmuseets friluftsmuseum med fokus på det gamle bondesamfunn (tiden før mekaniseringen av jordbruket). Bakgrunnen til den tematiske avgrensningen er knyttet til friluftsmuseenes opprettelse og ensidige fokus på det gamle bondesamfunn i en tid da man søkte etter det typisk norske. Friluftsmuseene er i nyere tid omdiskutert, og delvis kritisert for å fremstille en stilisert og romantisert utgave av det rurale liv, men museene driver fortsatt formidling basert på ideen om friluftsmuseet der norsk kulturhistorie manifesteres gjennom bygningsmassen. Ved å aktivt rekruttere omvisere med minoritetsbakgrunn håper Glomdalsmuseet å kunne tilføre den tradisjonelle museumsformidlingen en flerkulturell dimensjon, der den norske kulturhistorien kan bli satt i et nyansert perspektiv.

Prosjektet bør kunne forankres i *Regional plan for framtidens flerkulturelle Hedmark 2009-2012 (2020)* med påfølgende handlingsplan, samt rekrutteringsprosjektet i mangfoldsnettverket som ledes av IKM. Naturlig samarbeidspartner er også Hedmarks fylkes flerkulturelle råd.

Hovedmål for prosjektet

1. Øke andelen personer med minoritetsbakgrunn i Glomdalsmuseets utadrettede arbeid/formidlingsvirksomhet
2. Tilføre en flerkulturell dimensjon i den tradisjonelle museumsformidlingen ved Glomdalsmuseet (primært det gamle bondesamfunn i friluftsmuseet).

Aktuelle delmål

1. Tilby kompetansehevende kurs for personer med minoritetsbakgrunn. Kurset vil heve kompetanse innen kulturarvsformidling med utgangspunkt i norgeshistorien og spesielt regionale forhold i Glomdalen.
2. Kurset vil ha en integrerende effekt gjennom at deltagerne vil bli kjent med en sentral del av norsk kulturhistorie og hvordan den kan formidles. Innsikt og kjennskap til den såkalte norske identiteten vil kunne skape refleksjon om hva deltagerens egen kulturhistorie til sammenligning bygger på.
3. Kurset vil ha fokus på norsk kulturhistorie i fakta og empiri, og hvordan den formidles, men kurset skal gi rom for diskusjon om verdigrunnlaget i dette. Hva er egentlig norsk og hvorfor velger vi å formidle det på denne måten? Det er avgjørende at deltagerne med ulik kulturbakgrunn får anledning til å diskutere seg imellom og at kursholderne stimulerer diskusjonen.
4. Deltagerne med minoritetsbakgrunn bør kunne reflektere aktivt over sin opprinnelige kulturhistorie og brukes som ressurspersoner i å representere den norske kulturhistorien til publikum.

5. Kurset skal lede deltagerne til å holde omvisninger for et bredt publikum i friluftsmuseet hvor hovedtemaet er den norske kulturhistorien, men den flerkulturelle komponenten skal være innarbeidet og bevisst utført. Omviseren kan for eksempel bruke kunnskap og kontraster fra sin egen kulturbakgrunn for å sette norske forhold i perspektiv.
6. Kursdeltagerne kvalifiseres til å inngå i museets stab i sommersesong og ved tilkalling og skal fylle et eksisterende behov. Arbeidet vil inneholde resepsjonsarbeid, omvisninger og øvrige arbeidsoppgaver ved museet. Utadrettet arbeid og publikumstjenester er prioritert.
7. På sikt kan kurset være med på å bemanne Glomdalsmuseet med en stadig større andel personer med minoritetsbakgrunn.

Organisering og valg av modell

Prosjektet er tenkt gjennomført med en kursdel på vinteren der temaene gjennomgås over minst tre helgesamlinger. Første prøveår kan skje tidligst 2012. Kursets innhold og varighet/omfang må diskuteres nærmere.

Et hovedspørsmål er om kurset garanterer engasjement/midlertidig tilsetting ved museet, eller om det skal rekrutteres uavhengig til kurs og jobbutlysning i to separate runder. I første tilfelle må det rekrutteres gjennom en kvalifiseringsrunde, opptaksprøve, jobbintervju eller lignende. En hovedutfordring med separat rekruttering til hhv kurs og jobbutlysning er at det kan oppleves som urettferdig ved at noen får jobb dersom kurset legger opp til å kvalifisere til praksis ved Glomdalsmuseet. Modellene må diskuteres og utredes nærmere.

Forkunnskapskrav

Kurset vil måtte stille høye krav til språk og formidlingsevne av deltagerne, på lik linje med hva man forventer fra museenes formidlingspersonale generelt. Samtidig vil vi måtte påregne oppfølging og kvalitetssikring.